

Wielka Środa - zakończcie prace w domu i w obejściu

Data publikacji: 8.04.2020 18:00

Dziś Wielka Środa. Zgodnie z kalendarzem liturgicznym, to dziś Judasz zdradził Jezusa. Zgodnie z wierzeniami ludowymi Śląska Cieszyńskiego – sprawa została załatwiona już wczoraj, kiedy mieliśmy wystrzegać się pieniędzy, aby nie popełnić błędu apostoła. Dziś podobizna Judasza ma zostać spalona, aby wszyscy pamiętali, jak strasznej zdrady się dopuścił.

Pochód w Judaszem w Wielką Sobotę 2019. W ty roku pochód się nie odbędzie. arc.ox.pl

Wielka środa, czyli „Szakredno Środa” to dzień, kiedy należy zakończyć wszystkie prace związane ze sprzątaniami a śmieci spalić. Obejście ma być czyste, a obornik usunięty. W przypadku nieprzestrzegania tych zasad zgodnie z wierzeniami mogliśmy narazić się na pecha i wszelakie nieszczęścia — ***Istniały też dwa zwyczaje, które prawie że uległy już całkowitemu zapomnieniu. Pierwszy zwyczaj, praktykowany głównie w północno-zachodniej części Śląska Cieszyńskiego, to palenie „pomietel” i „oszkrabków”, czyli zużytych mioteł. O zmierzchu chłopcy wychodzili poza wieś na pola lub łąki z zapalonymi starymi miotłami, polanymi smołą lub naftą i niczym z pochodniami biegali po miedzach i kopcach, na pamiątkę poszukiwania Pana Jezusa w ogrodzie Getsemanii. Niedopalone rękojeście rzucali na stosik i dopalali je w ognisku, a popiół rozsiewali po polach, aby zapewnić bogate plony*** – wyjaśnia Czesław Stuchlik, miłośnik historii i lokalnego folkloru z Pogwizdowa. W innych częściach Polski dodatkowo przyozdabiano dom kwiatami, a na ścianach przyklejano kolorowe ozdoby, wykonane własnoręcznie przez domowników.

Drugim zwyczajem, który w niektórych częściach regionu jeszcze się zachował, jest **chodzenie z Judaszem**. Słomiana kukła ubrana w męskie łachmany jest noszona po ulicach, zrzucana z wysokości i spalana. Na pamiątkę zdrady kukła miała przy sobie mieszek ze srebrnikami, który był przed spaleniem zabierany. Ze względu na fakt, że w kulturze o większość zła obwinione zostały pieniądze, ludzie wciąż wystrzegali się prawdziwych monet, a w mieszkach znajdowało się potłuczone szkło. Obrzęd zwany z „Pojmaniem Judasza” nie był praktykowany tylko na Śląsku Cieszyńskim, podobne obrzędy odprawiano w całej Polsce, jednak w zależności od regionu kukła była palona albo topiona. W regionie pochody odbywają się m.in. w **Skoczowie**, chociaż już w nieco innej formie, niż kiedyś. Pochód odbywa się jednak w Wielką Sobotę, a nie w Wielką Środę (w tym roku ze względu na sytuację zrezygnowano z pochodu). W poprzednich wiekach Kościół Katolicki starał się zniechęcić wiernych do tej zabawy, gdyż ta często wiązała się z agresją. Aktualnie, obrzędy te związane są raczej z kultywowaniem tradycji i są lokalnym kolorytem, nie budzą już takich emocji, jak kiedyś.